

Formulár na zverejňovanie informácií o HABILITAČNOM konaní podľa §76 Zákona 131/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov

1. Dátum doručenia žiadosti o habilitačné konanie:	23.2. 2022
2. Údaje z profesijného životopisu uchádzača habilitačného konania v rozsahu	
a) Meno, priezvisko, rodné priezvisko:	Zuzana Brokešová
b) Akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, umelecko-pedagogické tituly, vedecké hodnosti:	Ing., PhD.
c) Rok narodenia:	1985
d) Údaje o vysokoškolskom vzdelaní, ďalšom akademickom raste a absolvovanom ďalšom vzdelávaní:	<p>Vysokoškolské vzdelanie:</p> <p>Obdobie: 09/2009-08/2012 Dosiadnutá kvalifikácia: Philosophiae doctor, PhD. Študijný odbor: poisťovníctvo Študijný program: poisťovníctvo Organizácia: Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava</p> <p>Obdobie: 09/2004-05/2009 Dosiadnutá kvalifikácia: Inžinier, Ing. Študijný odbor: poisťovníctvo Študijný program: poisťovníctvo Organizácia: Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava</p> <p>Ďalšie vzdelávanie:</p> <p>Obdobie: 09-10/2015, 05-07/2012 Vzdelávanie: „Train the trainer“, séria workshopov Doklad o vzdelaní: certifikát Organizácia: Americká obchodná komora, Hodžovo námestie 568/2, 811 06 Bratislava</p> <p>Obdobie: 05/2015 Vzdelávanie: Workshop inštitucionálnej analýzy Doklad o vzdelaní: certifikát Organizácia: Ronald Coase Institute, 6346 Waterman Ave, St Louis, MO, United States</p> <p>Obdobie: 02/2014- 06/2014 Vzdelávanie: Pedagogické vzdelávanie vysokoškolských učiteľov Doklad o vzdelaní: osvedčenie</p>

	<p>Organizácia: Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava</p> <p>Obdobie:03/2012 Vzdelávanie: Využívanie štatistického softvéru SPSS Acrea v spolupráci s Ekonomickou univerzitou v Bratislave Doklad o vzdelaní: certifikát Organizácia: Acrea v spolupráci s Ekonomickou univerzitou v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava</p> <p>Obdobie: 10/2010 Vzdelávanie: Tréning prezentačných zručností pre PhD. študentov Doklad o vzdelaní: potvrdenie o absolvovaní Organizácia: Slovenská akademická a informačná agentúra, Sasinkova 2629/10, 811 08 Bratislava</p>
<p>e) Údaje o priebehu zamestnaní a priebehu pedagogickej činnosti (rok, pracovisko, pozícia):</p>	<p>Priebeh zamestnaní:</p> <p>Obdobie: 03/2021-trvá Pracovné zaradenie: funkčné miesto docent Pracovisko: Katedra poisťovníctva, Národohospodárska fakulta EU v Bratislave Názov a adresa zamestnávateľa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava</p> <p>Obdobie: 09/2015-trvá Pracovné zaradenie: zástupkyňa vedúcej katedry pre pedagogickú činnosť a zahraničné vzťahy Pracovisko: Katedra poisťovníctva, Národohospodárska fakulta EU v Bratislave Názov a adresa zamestnávateľa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava</p> <p>Obdobie: 09/2012-02/2021 odborná asistentka Pracovné zaradenie: odborná asistentka Pracovisko: Katedra poisťovníctva, Národohospodárska fakulta EU v Bratislave Názov a adresa zamestnávateľa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava</p> <p>Obdobie: 02/2018-05/2018 Pracovné zaradenie: analytik mikrodát Pracovisko: Odbor výskumu NBS Názov a adresa zamestnávateľa: Národná banka Slovenska, Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava</p>

	<p>Obdobie: 09/2017-12/2017 Pracovné zaradenie: hosťujúci pracovník Pracovisko: Macquarie Graduate School of Management Názov a adresa zamestnávateľa: Macquarie University, Balaclava Rd, Macquarie Park NSW 2109, Sydney, Austrália</p> <p>Obdobie: 07/2008-08/2008 Pracovné zaradenie: trainee Pracovisko: Odbor firemných klientov, Oddelenie vývoja a podpory produktov Názov a adresa zamestnávateľa: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. Dostojevského rad č. 4, 815 74 Bratislave</p> <p>Priebeh pedagogickej činnosti:</p> <p>Obdobie: 09/2009 – trvá Pracovisko: Katedra poisťovníctva, Národohospodárska fakulta EU v Bratislave Výučba predmetov: seminár k záverečnej práci DP 2, úvod do riadenia rizík, financie, štatistické a prognostické metódy, štatistické a prognostické metódy 2, riadenie rizík a poistenie (v anglickom jazyku), riziko v poisťovníctve, poisťný trh (v anglickom jazyku), poisťný trh, teória poistenia, finančná analýza v poisťovníach</p>
f) Údaje o odbornom alebo umeleckom zameraní (špecializácia):	riadenie rizík a poistenie, rozhodovanie sa za rizika, poisťný trh, behaviorálna a experimentálna ekonómia
g) Údaje o publikačnej činnosti (sumár):	Príloha č. 1
h) Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu:	Príloha č. 2
i) Počet doktorandov, ktorým uchádzač je alebo bol školiteľom, s určením, koľkí z nich štúdium ku dňu vyhotovenia životopisu riadne skončili (počet doktorandov spolu / počet ukončených doktorandov):	-
3. Názov odboru habilitačného konania a inauguračného konania, v ktorom sa habilitačné konanie uskutočňuje:	financie, bankovníctvo a investovanie
4. Téma habilitačnej práce:	Finančné rozhodnutia jednotlivcov v oblasti riadenia osobných rizík: vplyv vybraných faktorov
5. Dátum, od ktorého je habilitačné konanie prerušené, a lehota, v ktorej majú byť odstránené nedostatky žiadosti:	
6. Oponenti habilitačnej práce: a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	<p>Jaroslav Daňhel Ing. Ph.D. prof.</p> <p>Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická, Praha ÁNO ☐ NIE ☒</p>

a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Tomáš Želinský Ing. PhD. doc. Ekonomická fakulta, Technická univerzita v Košiciach ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Júlia Čillíková Mgr. Národná banka Slovenska, Bratislava ÁNO ☐ NIE ☒
Členovia habilitačnej komisie: a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Rudolf. Sivák - predseda Ing. PhD. Dr. h. c. prof. Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave ÁNO ☒ NIE ☐
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Jiří Špalek Mgr. Ph.D. prof. Ekonomicko-správná fakulta, Masarykova univerzita v Brne ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Vladimír Bakeš Ing. PhD. Kooperativa, a.s., Bratislava ÁNO ☐ NIE ☒
7. Návrh habilitačnej komisie s odporúčaním udeliť alebo neudeliť uchádzačovi titul docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania spolu s oponentskými posudkami:	NÁVRH UDELIŤ ☒ NÁVRH NEUDELIŤ ☐ oponentské posudky – Príloha č. 3

8. Rozhodnutie príslušnej vedeckej rady, vrátane jeho odôvodnenia, ak sa vypracúva, a lehota na prípadne opätovné predloženie žiadosti podľa § 2 ods. 2 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. (Ak uchádzač podľa rozhodnutia vedeckej rady podmienky nespĺňa, vedecká rada titul docent neudelí a jej predseda písomne oznámi toto rozhodnutie s odôvodnením uchádzačovi do 30 dní od rozhodnutia príslušnej vedeckej rady. Lehotu na opätovné predloženie žiadostí o získanie titulu docent určuje rokovací poriadok vedeckej rady):	SCHVÁLENIE NÁVRHU ☒ <hr/> NESCHVÁLENIE NÁVRHU ☐ Odôvodnenie: Lehota na opätovné predloženie:
9. Prezenčná listina zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala	Príloha č. 4
10. Dátum a dôvod skončenia habilitačného konania:	
11. Ďalšie údaje o priebehu habilitačného konania:	Vedecká rada NHF EU v Bratislave na svojom zasadnutí dňa 26.5.2022 rozhodla udeliť titul docent Ing. Zuzane Brokešovej, PhD.

Príloha č. 1

Údaje o publikačnej činnosti

Kategórie publikačnej činnosti	Počet
Vysokoškolské učebnice (počet/AH) ACA, ACB	2/9,526 AH ACB01 (5,816 AH); ACB02 (3,71 AH)
Skriptá a učebné texty (počet/AH) BCI	1/4,008 AH
Vedecké monografie (počet/AH) AAA, AAB	4/11,075 AH AAB01 (1,561 AH); AAB02 (5,91 AH); AAB03 (1,454 AH); AAB04 (2,15 AH)
Kapitoly vo vedeckých monografiách vydané v zahraničných vydavateľstvách ABC	-
Štúdie v časopisoch a zborníkoch charakteru vedeckej monografie vydané v zahraničných vydavateľstvách ABA	-
Vedecké práce v domácich a zahraničných karentovaných časopisoch ADC, ADD	ADC – 6 ADD – 2 ADC01 (IF 0.845 v roku 2014); ADC02 (IF 0.984 v roku 2014); ADC03 (IF 1.338 v roku 2017); ADC04 (IF 0.380 v roku 2017); ADC05 (IF 6.222 v roku 2020); ADC06 (IF 3.240 v roku 2020); ADD01 (IF 0.343 v roku 2013);

	ADD02 (IF 0.260 v roku 2020);
Vedecké práce v domácich a zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS ADM, ADN	ADM – 1 ADM01 (IF 1.217 v roku 2019)
Vedecké práce a iné knižné publikácie ABD, ABB, ACC, ACD, ADE, ADF, AEC, AED	ADE – 5 ADF – 4 AEC – 3 AED – 5
Odborné práce a iné knižné publikácie BAA, BAB, BBA, BBB, BCB, BCK, BDA, BDB, BDC, BDD, BDE, BDF, BDM, BDN, BEE, BEF, EAI, EAJ, EDI, EDJ, GHG	BDE – 1 BDF – 7 BEE – 2 GHG – 3
Príspevky publikované v zborníkoch (spolu)	29
- zahraničné konferencie AFA, AFC	AFC – 21
- domáce konferencie AFB, AFD	AFD – 8

Príloha č. 2

Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu

Citácie a ohlasy (spolu)	90
Citácie v domácich a zahraničných publikáciách registrovaných v citačných indexoch Web of Science a v databáze SCOPUS kódy: 1, 2	kód 1 – 50 kód 2 – 1
Citácie v domácich a zahraničných publikáciách neregistrovaných v citačných indexoch Kódy: 3, 4	kód 3 – 19 kód 4 – 15
Recenzie v domácich a zahraničných publikáciách kódy: 5, 6	kód 6 – 5

Príloha č. 3

Oponentské posudky:

Oponent: prof. Ing. Jaroslav Daňhel, CSc.

Oponentní posudek na habilitační práci Ing. Zuzany Brokešové, PhD. na téma Finančné rozhodnutia jednotlivcov v oblasti riadenia osobných rizík: vplyv vybraných faktorov

1. Stanovení cíle a míra jeho naplnění

Exaktně zkoumat faktory finančních rozhodnutí jednotlivých ekonomických subjektů při řízení svých osobních rizik je velmi ambiciózní úkol, znamená provést syntézu přístupů různorodých vědních oborů, počínaje objektivními přístupy filosofie a obecné metodologie věd v záležitostech vlivu kvalitativního stavu světa vytráženého nahodilostí až po subjektivní důsledky neadekvátní finanční gramotnosti klientů finančních institucí. Do problematiky patří i módní trend ochrany spotřebitele a aktuálně velmi významné aspekty týkající se morálního hazardu a negativního výběru. Právě na vliv adekvátní finanční gramotnosti účastníků ekonomických interakcí byl v disertaci položen významný akcent. Disertační práce je předkládána jako soubor publikovaných vědeckých prací doplněný komentářem. Hlavní výzkumnou otázku formulovala autorka následovně: Které mikroekonomické faktory ovlivňují finanční rozhodnutí spotřebitelů při řízení osobních rizik a jaký vliv na ně mají? Odpovídá na ni s využitím velkého množství dostupné relevantní literatury a prostřednictvím vlastního empirického výzkumu.

2. Vhodnost použitých metod, metodologie

Předložená disertační práce se při hledání teoretických východisek snaží o hledání metodologické fundace složitého interdisciplinárního problému, v těchto pasážích spatřuji významný přínos předložené práce: jde především o způsob myšlení, nikoliv primárně o výpočetní postupy, či model. Pro současnou ekonomickou vědu je symptomatické, že při hledání nových paradigmat reflektujících současné složité globální prostředí, ve kterém probíhají ekonomické interakce subjektů, ji v poslední době nejvíce metodologicky obohatili představitelé psychologických a empirických přístupů k ekonomii a zejména pak k multikriteriálnímu rozhodování ekonomických subjektů. V úlohách tohoto typu mají behaviorální a empirické přístupy relativně delší tradici - poukazují na fakt, že normativně pojímaná ekonomická věda nedostatečně popisuje reálné stavy světa, v daném případě především skutečné chování ekonomických subjektů na finančních trzích.

Významným znakem současné ekonomické reality je kontinuální rozevírání nůžek příjmové polarity v poslední době katalyzované celosvětovou epidemií a geopolitickým napětím, ma tento problém zatím nemá současná společnost jiný, než levicový recept: zvyšování daní nebo vyvlastňování, V předložené práci je zmíněn prof. Deaton, významný protivník levicového ekonomy Pikettyho. Možno shrnout, že metody a metodologie použité při zpracovávání tématu předložené disertační práce výše uvedené skutečnosti plně respektuje.

3. Zhodnocení poznatkové báze

Součástí předložené práce je i poměrně rozsáhlý empirický průzkum. Tento výzkum prováděný v rámci zjišťování míry adekvace finanční gramotnosti potvrdil nedostatečnou mieru řízení osobních rizik subjektů v mnohých vyspělých zemích, včetně Slovenska. Práce prezentuje vybrané výsledky výzkumu v období let 2012 - 2022 na Slovensku, na analýzu dat byly použity adekvátní metody, které napomohly podpořit robustnost zjištěných výsledků. Prezentované výsledky vycházejí ze závěrů pěti studií a poukazují na odlišný přístup k řízení rizik, zejména souvisejících se životními riziky jednotlivých subjektů na Slovensku. Sociodemografické faktory - rod, rodinný stav a nezaopatřené děti, které v zahraniční literatuře představují významné faktory ovlivňující rozhodnutí subjektů,

nebyly na Slovensku srovnateľne významné.

Diskuse všech dosažených výsledků práce a návrhy na aplikaci závěrů z provedené analýzy jsou relevantním pozitivním příspěvkem k návrhům postojů a dílčích řešení ze strany regulačních orgánů, finančních institucí k zjištěným osobitým přístupům spotřebitelů k specifickým segmentu finančních služeb, s důrazem na aktuální změny klientského chování. V tomto ohledu má práce vysokou aplikační hodnotu.

4. Vědecký přínos a originalita práce

Z tohoto hlediska považuji předloženou práci za obzvláště zdařilou. Vědecký přístup a originalitu hodnotím zejména v obsahu komentáře. Přínos je zřejmý ve třech rovinách, a to v samotném výzkumu vlivu socio-demografických faktorů na finanční rozhodnutí individuálních subjektů v oblasti řízení rizik, konkrétně rozhodnutí týkajících se financování následků realizace rizika. Zajímavým se zdá nepotvrzení vlivu rodu, rodinného stavu a nezaopatřených dětí na vlastnictví životního pojištění v podmínkách Slovenska, přičemž tyto faktory jsou ve výzkumech v zahraničí zpravidla vždy potvrzované jako pozitivně ovlivňující. Druhou rovinou jsou využívané metody a metodologie. Autorka poukazuje na využívání standardních ekonomických metod, i využití metody fuzzy funkčních závislostí, která je přínosná z důvodu možnosti zohľadnení podobnosti medzi zkoumanými proměnnými v podobě tzv. stupně blízkosti. Přínosem je i uskutečnění výzkumu na základě vlastního dotazování v SR a tedy i realizácie výzkumu s vlastním zberom dát, konkrétně šlo o veľký počet pozorování zabezpečujících predpoklad robustnosti a validity zjištěných výsledků.

V případě pokračování ve výzkumu, pro který předložená práce vytváří velmi dobrý základ, doporučuji prostudovat poslední dílo Nasadit vlastní kůži, Paseka 2019 představitele moderního nekonvenčního myšlení N. N. Taleba, relevantně pojednávající o skrytých asymetriích v každodenním životě a jejich dopadech na finanční rozhodování subjektů.

5. Otázky pro příležitost obhajobě práce

1. V práci konstatujete, že řízení osobních rizik není dostatečné v SR a ani v jiných vyspělých zemích. V kontexte rostoucího počtu katastrof jsou negativní dopady těchto selhání ještě významnější. V čem vidíte příčiny nedostatečné míry řízení osobních rizik ze strany jednotlivců a domácností?
2. V práci uvádíte, že sa výzkumu v oblasti faktorů ovlivňujících řízení osobních rizik věnujete i nadále. Jaké další faktory zkoumate a proč?

7. Závěrečné doporučení

Práci doporučuji k obhajobě a uchazečce navrhuji udělení akademického titulu docentka.

V Praze 13. dubna 2022

Prof. Ing. Jaroslav Daňhel, CSc. v.r.

Oponent: doc. Ing. Tomáš Želinský, PhD.

Posudok oponenta habilitačnej práce

Názov práce: Finančné rozhodnutia jednotlivcov v oblasti riadenia osobných rizík: vplyv vybraných faktorov (súbor publikovaných vedeckých prác doplnený komentárom)

Odbor: financie, bankovníctvo a investovanie

Autorka práce: Ing. Zuzana Brokešová, PhD. (*Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave*)

Oponent: doc. Ing. Tomáš Želinský, PhD. (*Ekonomická fakulta, Technická Univerzita v Košiciach; Durham University, School of Education*)

Habilitačná práca Ing. Zuzany Brokešovej, PhD. je založená na súbore piatich publikovaných výskumných štúdií venujúcich sa problematike rizika a možnostiam zmiernenia negatívnych dopadov rizika – z mikroekonomického pohľadu. Hoci je takýto spôsob spracovania habilitačnej práce v slovenských podmienkach relatívne menej častý, vnímam tu viaceré výhody. Z výskumných štúdií predložených habilitantkou je napríklad zrejmé, že predmetnej problematike sa venuje už najmenej desať rokov a spolupracuje s viacerými domácimi, ale aj zahraničnými odborníkmi.

Hlavná výskumná otázka habilitačnej práce je založená na teórii riadenia osobných rizík jednotlivcov/domácností. Za posledných 40 rokov predmetná teória prešla svojím vývojom a habilitačná práca tento vývoj reflektuje.

V centre pozornosti habilitačnej práce je vplyv vybraných mikroekonomických faktorov a individuálnych charakteristík spotrebiteľov na finančné rozhodnutia pri riadení ich osobných rizík. Vzhľadom na skutočnosť, že penetrácia poistenia (ako jedného z dôležitých nástrojov riadenia rizík) na Slovensku nedosahuje ani polovicu priemeru krajín EÚ (s. 22), identifikáciu takýchto faktorov možno nepochybne považovať za veľmi aktuálnu a dôležitú tému. Dôležitosť tejto témy vnímam vo viacerých rovinách.

Za azda najdôležitejší prínos možno považovať prínos praktický. Keď vychádzame z predpokladu, že cieľom tvorcov politik je dosiahnuť relatívne vysokú mieru ochrany jednotlivcov/domácností proti rôznym formám rizík, poznanie faktorov ovplyvňujúcich finančné rozhodnutia pri riadení osobných rizík môže byť nápomocné hneď z viacerých dôvodov. Tvorcom politik to ponúka odpovede napr. na otázku, kto sú jednotlivci (domácnosti), ktorí proti rôznym druhom rizík nie sú chránení, resp. sú chránení nedostatočne.

Habilitantka sa vo svojom doterajšom výskume tejto oblasti zameriavala predovšetkým na životné poistenie a úspory na dôchodok. Spomedzi potenciálnych faktorov si vybrala nasledovné: rok, vek, príjem, vzdelanie, rodinný stav, nezaopatrené deti a finančná gramotnosť. Z pohľadu tvorcov politik budú zrejme najzaujímavejšie výsledky, ktoré nie sú v súlade s empiriou z iných krajín/kontextov. V prípade, že by politiky boli naviazané na výsledky z iných krajín, je otázne, do akej miery by takéto politiky boli úspešné. Osobne za najprekvapujúcejšie považujem zistenie, že pre finančné rozhodnutia v oblasti riadenia osobných rizík nie je dôležité to, či jednotlivci majú nezaopatrené deti.

Berúc do úvahy, že penetrácia poistenia je v slovenských podmienkach nízka, neexistencia (štatisticky významných) rozdielov v tomto type finančných rozhodnutí medzi jednotlivcami (domácnosťami) so závislými deťmi môže nepriamo naznačovať, že v prípade nepriaznivých šokov môže dôjsť k výraznému zhoršeniu kvality života takýchto domácností. Predošlé výskumy z iných krajín pritom tento faktor často uvádzajú ako dôležitý (vyššia ochrana v prípade domácností s deťmi). Navyše, v slovenských podmienkach patria domácnosti so závislými deťmi k najviac ohrozeným chudobou a sociálnou exklúziou. S tým súvisí aj relatívne nízka úroveň súčasných príjmov (v porovnaní s európskym priemerom), ktorá je významným determinantom príjmovej situácie v budúcnosti – po ukončení ekonomickej aktivity – starobných dôchodkov jednotlivcov.

Aj zistenia tejto práce tak prispievajú do diskusie o tom, že „slepé“ kopírovanie politik fungujúcich v zahraničí nemusí byť úspešné. Naopak, výsledky práce poukazujú na to, že prijímanie politik musí byť

nevyhnutne založené na detailnom preskúmaní podmienok, v ktorých chceme príslušné politiky implementovať.

S týmto praktickým prínosom priamo súvisí ďalší z prínosov habilitačnej práce – prínos pre vedu. Zistenia uvedené v práci dopĺňajú existujúce poznatky o fungovaní spoločností (v rôznych krajinách) a ako habilitantka naznačuje – ďalší výskum môže priniesť odpovede napr. na otázku, prečo v slovenských podmienkach niektoré zo vzťahov fungujú inak ako v iných krajinách. A následne, v prípade porovnaní s ďalšími post-komunistickými krajinami v Európe sa nám možno podarí nájsť odpovede na otázku, či uvedený jav je typický pre viaceré krajiny z tejto skupiny, prípadne je to niečo, v čom je Slovensko svojím spôsobom „výnimočné“. Z medzinárodného pohľadu tak práca prispieva k sumarizovaniu poznatkov o rozdieloch v dôležitosti faktorov ovplyvňujúcich tento typ finančných rozhodnutí jednotlivcov/domácností.

Habilitačná práca má aj významné metodologické a metodické prínosy. Za kľúčový prínos pre metodológiu skúmania rizika považujem výsledky dvoch experimentov – terénneho (marketingová kampaň finančnej inštitúcie) a laboratórneho, kopírujúceho terénny experiment v laboratóriu (Brokešová, Deck a Péliová, 2017). Podobnosť výsledkov naprieč týmito dvoma experimentmi poskytuje ďalší z „dôkazov“, že vhodne navrhnutý ekonomický experiment dokáže poskytnúť relevantné odpovede na niektoré výskumné otázky. Niektorí kritici laboratórnych experimentov totiž namietajú, že rozhodnutia v laboratóriách sú „umelé“ a nejde o prirodzený svet, v akom ľudia bežne fungujú. Takýto argument je samozrejme (v niektorých prípadoch) zmysluplný, no nie (vždy) opodstatnený, ako naznačuje aj predmetná štúdia.

Z pohľadu metodických prínosov práce vnímam predovšetkým dva. Prvým je použitie metódy fuzzy funkčných závislostí (angl. Fuzzy Functional Dependecies) na výskum vplyvu finančnej gramotnosti na psychologickú pripravenosť na katastrofické udalosti. Druhým metodickým prínosom je použitie metadát (komentáre a hodnotenia anketárov ku dopytovaným domácnostiam v rámci zisťovania HFCS). Konkrétne, išlo o premennú schopnosť respondentov prepočítavať peňažné hodnoty (majetku) zo slovenských korún na eurá, ktorá bola použitá ako inštrumentálna premenná pre premennú finančnú gramotnosť. Tento šikovný krok pomohol autorom vyrovnáť sa s (potenciálnym) problémom endogenity. Oba metodické prístupy môžu poslúžiť ako zdroj inšpirácie aj pre iných výskumníkov a v iných kontextoch.

Predložená habilitačná práca sa zameriava na problematiku, ktorá je (minimálne) v slovenských podmienkach veľmi dôležitá. Výskum je založený na silných teoretických základoch, kombinuje viaceré výskumné metódy a zdroje údajov. Habilitačná práca má viaceré prínosy pre ekonomickú vedu, metodológiu výskumu rizika, a obsahuje aj metodické a empirické prínosy. Hoci sú viaceré empirické zistenia v prvom rade prínosné pre Slovensko, dokresľujú celkový obraz skúmanej problematiky v medzinárodnom kontexte.

Ku kvalite spracovania habilitačnej práce nemám žiadne závažné pripomienky. Práca pozostáva zo súboru publikovaných výskumných štúdií publikovaných v kvalitných časopisoch, a prešli tak prísny recenzným konaním. Všetky moje prípadné komentáre by sa týkali možností zohľadnenia súvislostí, ktorých sa habilitantka spolu so svojimi spoluautormi v publikovaných štúdiách nedotkla (čo zároveň nemusí nutne znamenať, že sa nad týmito súvislosťami nezamýšľali). Navyše, vypořádanie sa s týmito komentármi by v konečnom dôsledku nemuselo nutne prispieť k zvýšeniu kvality predmetných štúdií.

Mám za to, že Ing. Zuzana Brokešová, PhD. preukázala schopnosť samostatnej vedeckej práce a k prezentovaniu vlastných výsledkov výskumu. Predloženú habilitačnú prácu **odporúčam** k obhajobe pred Vedeckou radou Národohospodárskej fakulty EU v Bratislave.

Melbourne (Austrália) 9. mája 2022

doc. Ing. Tomáš Želinský, PhD., v.r.

Oponentka: Mgr. Júlia Čillíková

OPONENTSKÝ POSUDOK

k habilitačnej práci

Finančné rozhodnutia jednotlivcov v oblasti riadenia osobných rizík: vplyv vybraných faktorov

Súbor publikovaných vedeckých prác doplnený komentárom

Oponent: Mgr. Júlia Čillíková výkonná riaditeľka úseku dohľadu a ochrany finančného spotrebiteľa
Národná banka Slovenska

1. Aktuálnosť a význam témy práce

Habilitačná práca p. Zuzany Brokešovej sa venuje finančným rozhodnutiam jednotlivcov, v súvislosti s riadením osobných rizík, na základe vplyvu vybraných faktorov. Téma je aktuálna, obzvlášť v súčasných podmienkach Slovenska, kde sme svedkami rastu cien a s tým súvisiaceho neustáleho zadlžovania sa domácností, ktoré sa tým dostávajú do úrovne slabej odolnosti v prípadoch externých vplyvov, napr. pri strate zamestnania, úrazu či choroby ale aj na základe vlastných rozhodnutí. Autorka prezentuje výsledky svojich výskumov, ktoré sa týkajú veku a rodových rozdielov v rozhodovaní sa o obstaraní či neobstaraní životného poistenia, o odmietaní či prijímaní rizika, o dobrovoľnej tvorbe dôchodkových úspor, a to aj z pohľadu finančnej gramotnosti. Všetky práce sú overované na empirických údajoch, čím prispievajú k súčasnému stavu poznania v tejto oblasti. Habilitačnú prácu považujem za vysoko aktuálnu a veľmi pozitívne hodnotím motiváciu a prístup autorky k jej spracovaniu.

2. Cieľ práce a miera jeho naplnenia

Cieľom práce je prezentovať vybrané výsledky výskumu finančných rozhodnutí jednotlivcov v oblasti riadenia osobných rizík a faktorov, ktoré tieto rozhodnutia ovplyvňovali. Hlavná výskumná otázka prepájajúca v práci uvedené vedecké články sa zameriava na to, ktoré mikroekonomické faktory ovplyvňujú finančné rozhodnutia spotrebiteľov pri riadení osobných rizík a aký majú na ne vplyv? Odpoveď na túto otázku autorka osádza do súčasného stavu riadenia osobných rizík v podmienkach Slovenskej republiky a porovnáva ich s výsledkami výskumov z vyspelých krajín.

3. Adekvátnosť zvolených metód spracovania

Metódy zvolené na spracovanie práce považujem za adekvátne. Pozitívne hodnotím výber overovaných determinantov, ktoré poukazujú na osobitosti prístupu jednotlivcov v Slovenskej republike k riadeniu rizík (nepotvrdenie determinantu rod a závislé osoby), využitie experimentálnych metód vo výskume ekonomickej témy a tiež jedinečné využitie metódy fuzzy funkčných závislostí, ktorá je prínosná z dôvodu možnosti zohľadnenia podobnosti medzi skúmanými premennými v podobe tzv. stupňa blízkosti. Čo sa týka využívaných dát, habilitantka pracuje s dátami z bánk, prieskumu HFCS z Národnej banky Slovenska a tiež s dátami z vlastného dotazovania.

4. Práca s literatúrou a formálna úroveň práce

Práca s literatúrou je na vynikajúcej úrovni, autorka využíva obrovské množstvo dostupnej literatúry. Z veľkého počtu citovaných diel je zrejmá dlhoročná práca habilitantky v skúmanej problematike. Po formálnej stránke je práca na veľmi dobrej úrovni, oceňujem schopnosť prepojiť prezentované publikované práce a doplniť ich o prepájajúci komentár.

5. Prínos práce

Prínosom práce je metodologicky pestrý a komplexný prístup k problematike finančných rozhodnutí

jednotlivcov v podmienkach SR Na základe empirických dát uskutočnila habilitantka overenie vplyvu vybraných faktorov na finančné rozhodnutia v oblasti riadenia osobných rizík. Výsledky práce sú využiteľné jednak v teórii, ako aj v praxi vo finančných inštitúciách a môžu tiež slúžiť pri tvorbe politík, napr. nástrojov na zvyšovanie individuálneho zabezpečenia sa jednotlivcov na rizikové situácie a na dôchodkové obdobie.

6. Otázky

Aké odporúčania by ste dali tvorcom politík na zvýšenie miery záujmu o riadenie osobných rizík, v nadväznosti na výsledky Vašej výskumnej práce?

7. Záver oponenta

Habilitantka p. Zuzana Brokešová preukázala spracovaním habilitačnej práce na tému Finančné rozhodnutia jednotlivcov v oblasti riadenia osobných rizík: vplyv vybraných faktorov - výsledky svojej doterajšej výskumnej práce k predmetnej téme. Prácu považujem za kvalitne spracovanú, s adekvátnym odborným i metodologicko-analytickým aparátom. Po úspešnou obhájení práce odporúčam, aby Ing. Zuzane Brokešovej, PhD. Bol udelený titul docent.

V Bratislave dňa 2. mája 2022

Mgr. Júlia Čillíková , v.r.

Príloha č. 4

Prezenčná lista zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala:

Prezenčná listina zo zasadnutia Vedeckej rady Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave zo dňa 26.5.2022	
1. Bakeš Vladimír, Ing. PhD.	ospravedlnený
2. Čaplánová Anetta, prof. Ing. PhD.	ospravedlnená
3. Dvořák Petr, doc. Ing. Ph.D.	prítomný online
4. Dvořáček Vladimír, Ing.	ospravedlnený
5. Horvátová Eva, prof. Ing. CSc.	prítomná
6. Hudec Oto, prof. RNDr. CSc.	ospravedlnený
7. Chovancová Božena, prof. Ing. PhD.	prítomná
8. Chytil Zdeněk, prof. Ing. CSc.	prítomný online
9. Jančovičová-Bognárová Kristína, Ing. Mgr. PhD.	prítomná
10. Kotlebová Jana, doc. Ing. PhD.	prítomná
11. Kušnířová Jana, doc. Ing. PhD.	prítomná
12. Lábaj Martin, doc. Ing., PhD.	prítomný
13. Lisý Ján, prof. Ing. PhD., emeritný profesor	prítomný
14. Makúch Jozef, doc. Ing. PhD., hosťujúci profesor	prítomný
15. Morvay Karol, doc. Ing. PhD.	prítomný
16. Muchová Eva, prof. Ing. PhD.	prítomná
17. Novák Jaromír, Ing. PhD.	prítomný online
18. Novák Marcel, Ing. PhD.	prítomný
19. Ódor Ľudovít, Mgr.	ospravedlnený
20. Ochotnický Pavol, prof. Ing. CSc.	prítomný
21. Ondruška Tomáš, Ing. PhD.	prítomný
22. Orviská Marta, prof. Ing. PhD.	ospravedlnená
23. Pastoráková Erika, prof. Ing. PhD.	prítomná
24. Péliová Jana, doc. Ing. PhD.	prítomná
25. Pongrácz Eva, Ing. PhD.	prítomná
26. Rehák Štefan, doc. Ing. PhD.	prítomný
27. Schultzová Anna, prof. Ing. PhD.	prítomná
28. Šipko Juraj, prof. Ing. PhD., MBA	ospravedlnený
29. Sívák Rudolf, Dr. h. c. prof. Ing. PhD.	prítomný
30. Ševčík Miroslav, doc. Ing. CSc.	prítomný online
31. Šimek Milan, doc. RNDr. Ph.D.	prítomný online
32. Šipikalová Silvia, doc. Ing. PhD.	prítomná
33. Žárska Elena, prof. Ing. CSc.	prítomná